

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 sierpnia 2017 r.

Sąd Rejonowy dla Wrocławia – Śródmieścia we Wrocławiu Wydział X Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w składzie:

Przewodniczący: SSR Agnieszka Chlipała-Kozioł

Protokolant: Katarzyna Kunik

po rozpoznaniu w dniu 18.08.2017 r. we Wrocławiu

sprawy z powództwa: **A. W. (1)**

przeciwko: **(...) sp. z o.o. we W.**

o sprostowanie protokołu powypadkowego

I. nakazuje stronie pozwanej (...) sp. z o.o. we W. sprostowanie protokołu powypadkowego nr (...), dotyczącego zdarzenia, jakiemu powódka A. W. (1) uległa w dniu 9 sierpnia 2015 r., w następujący sposób:

- a) **w punkcie 5 przez usunięcie czterokrotnie wskazanych słów „nie jest wypadkiem przy pracy”,**
- b) **w punkcie 5 przez wpisanie po słowach: „ustalono następujące przyczyny wypadku słów: „przegrzanie organizmu na skutek wysokiej temperatury powietrza”,**
- c) **w punkcie 5 przez wpisanie po słowach: „stwierdzono, że wyłączną przyczyną wypadku było naruszenie przez poszkodowanego pracownika następujących przepisów dotyczących ochrony życia i zdrowia, spowodowane przez niego umyślnie lub skutek rażącego niedbalstwa (wskazać dowody)” słów: „nie stwierdzono”,**
- d) **w punkcie 5 przez wpisanie po słowach: „stwierdzono stan nietrzeźwości albo użycie przez poszkodowanego pracownika środków odurzających lub substancji psychotropowych przyczyniające się w znacznym stopniu do powstania wypadku przy pracy (wskazać dowody, a w przypadku odmowy przez poszkodowanego poddania się badaniom na zawartość tych substancji w organizmie – zamieścić informację o tym fakcie)” słów: „nie stwierdzono”,**
- e) **w punkcie 6 przez wpisanie w miejsce słów: „nie jest wypadkiem przy pracy” słów: „niedokrwienny udar mózgu z remisją objawów ubytkowych lewostronnych”,**
- f) **w punkcie 7 przez wskazanie, że wypadek jest wypadkiem przy pracy,**
- g) **w punkcie 7 przez wpisanie po słowach: „co uzasadnia się następująco:” w miejsce dotychczasowej treści słów: „zdarzenie, któremu uległa A. W. (1) jest zdarzeniem nagłym, spowodowanym przyczyną zewnętrzną, powodującym uraz i pozostającym w związku z pracą – spełnia przesłanki wynikające z ustawy z dnia 30.10.2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych”,**

h) w punkcie 8 przez wskazanie, że wypadek jest wypadkiem indywidualnym oraz powodującym czasową niezdolność do pracy,

i) w punkcie 9 przez wpisanie w miejsce słów: „nie jest wypadkiem przy pracy” słów: „omówić okoliczności i przyczyny wypadku ze wszystkimi pracownikami, zaś podczas upałów zaopatrzyć pracowników w napoje chłodzące”;

II. w pozostałym zakresie oddala powództwo;

III. zasądza od strony pozwanej na rzecz powódki kwotę 60 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;

IV. nakazuje stronie pozwanej uiszczenie na rzecz Skarbu Państwa – kasy Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Śródmieścia we Wrocławiu kwoty 1109,94 zł tytułem zwrotu $\frac{3}{4}$ części kosztów sądowych uiszczonych tymczasowo przez Skarb Państwa;

V. pozostałymi niewiszczonymi kosztami sądowymi obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 5.10.2015 r., skierowanym przeciwko stronie pozwanej (...) sp. z o.o. we W., powódka A. W. (1) domagała się sprostowania protokołu powypadkowego nr (...) z dnia 8.09.2015 w następujący sposób:

I. w punkcie 4 przez zmianę zapisu „W tym dniu temperatura powietrza wynosiła ok. 30 stopni C.” na: „ W tym dniu temperatura powietrza wynosiła 32,6 stopni C.. Był to trzeci dzień pracy motorniczej w upałach. W dniu 7.08.2015 r. motornicza pracowała ponad 9h, gdzie maksymalna temperatura powietrza wynosiła 36 stopni C., natomiast w dniu poprzedzającym wypadek, tj. 08.08.2015 r. motornicza pracowała 8 godzin i 53 minuty, gdy padł rekord ciepła we W. i temperatura wyniosła blisko 38 stopni C.. Dane zostały oparte na informacjach z Instytutu Meteorologii we W.. Na czas upałów, tj. od dnia 03.08.2015 r. do dnia 01.09.2015 r. MPK ogłosiło komunikat dotyczący zwolnienia pracowników z noszenia ubrań służbowych. Dodatkowo pracownica nie miała możliwości skorzystania z nieograniczonego dostępu do wody pitnej w czasie upałów, ponieważ postój gdzie mogłaby to zrobić, musiała realizować, zgodnie z wytycznymi pracodawcy, w zupełnie innym miejscu, niż znajduje się punkt socjalny z wodą. Pomimo braku zainstalowanej klimatyzacji w tramwaju pracownicy, nie otrzymała ona od pracodawcy żadnego urządzenia mogącego schłodzić powietrze (np. wiatraczka podłączonego do gniazda elektrycznego)”;

II. w punkcie 5 przez zmianę zapisu z: „Nie jest wypadkiem przy pracy na „Przegrzanie organizmu na skutek wysokiej temperatury powietrza. Brak zaopatrzenia w wodę oraz urządzenie chłodzące. Brak skróconego czasu pracy, ustalanego przez pracodawcę, w okresie upałów. Stres spowodowany remontami dróg”;

III. w punkcie 5 poprzez naniesienie zapisu przy: „-stwierdzono nieprzestrzeżenie przez pracodawcę następujących przepisów prawa pracy, a w szczególności przepisów i zasad bezpieczeństwa i higieny pracy lub innych przepisów dotyczących ochrony życia i zdrowia”: „STWIERDZONO Na podstawie art. 23715 § 1 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (Dz U. Z 1998 r. nr 21, poz 94 ze zm.) oraz §112 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 września 1997 r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz U. Z 2003 r. nr 169, poz 1650 ze zm.), pracodawca ma obowiązek zapewnić wszystkim pracownikom wodę zdatną do picia lub inne napoje, a pracownikom zatrudnionym stale lub okresowo w warunkach szczególnie uciążliwych zapewnić oprócz wody, inne napoje. Natomiast szczegółowe zasady zaopatrzenia w napoje pracowników zatrudnionych w warunkach szczególnie uciążliwych określają przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 maja 1996 r. w sprawie profilaktycznych posiłków i napojów (Dz U. Nr 60, poz. 279). Pracodawca – na podstawie § 1 tego rozporządzenia – zapewnia nieodpłatnie pracownikom zatrudnionym w warunkach szczególnie uciążliwych napoje, których rodzaj i temperatura powinny być dostosowane do warunków wykonywania pracy. Stosownie do § 4 ust. 1 tego rozporządzenia, pracodawca ma obowiązek zapewnić napoje pracownikom zatrudnionym: a) w warunkach gorącego

mikroklimatu, charakteryzującego się wartością wskaźnika obciążenia termicznego ((...)) powyżej 25 stopni C, b) w warunkach mikroklimatu zimnego, charakteryzującego się wartością wskaźnika siły chłodzącej powietrza ((...)) powyżej 1.000, c) przy pracach na otwartej przestrzeni przy temperaturze otoczenia poniżej 10 stopni C lub powyżej 25 stopni C, d) przy pracach związanych z wysiłkiem fizycznym, powodującym w ciągu zmiany roboczej efektywny wydatek energetyczny organizmu powyżej 1.500 kcal (6.280 kJ) u mężczyzn i 1.000 kcal (4.187 kJ) u kobiet, e) na stanowiskach pracy, na których temperatura spowodowana warunkami atmosferycznymi przekracza 28 stopni C;

IV. w punkcie 5 przez naniesienie zapisu przy „-stwierdzono, że wyłączną przyczyną wypadku było naruszenie przez poszkodowanego pracownika przepisów dotyczących ochrony życia i zdrowia, spowodowane przez niego umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa”: „NIE STWIERDZONO”;

V. w punkcie 5 przez naniesienie zapisu przy „-stwierdzono stan nietrzeźwości albo użycie przez poszkodowanego pracownika środków odurzających lub substancji psychotropowych przyczyniające się w znacznym stopniu do powstania wypadku przy pracy”: „NIE STWIERDZONO”;

VI. w punkcie 6 przez naniesienie zapisu przy „-skutki wypadku”: „Niedokrwienny udar mózgu z remisją objawów ubytkowych lewostronnych;

VII. w punkcie 7 przez zmianę zapisu z: „-stwierdza się, że wypadek: - wypadkiem przy pracy”: „nie jest” na „JEST”;

VIII. w punkcie 7 przez naniesienie zapisu przy „-co uzasadnia się następująco”: „Zdarzenie, któremu uległa A. W. (2) jest zdarzeniem nagłym, spowodowanym przyczyną zewnętrzną, powodującym uraz i w związku z pracą – spełnia warunki wynikające z Ustawy Wypadkowej z dnia 30.10.2002 r o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz U. 2009 Nr 167 poz 1322)”;

IX. w punkcie 8 przez zaznaczenie rodzaju wypadku na: „INDYWIDUALNY” oraz „POWODUJĄCY CZASOWĄ NIEZDOLNOŚĆ DO PRACY”;

X. w punkcie 9 przez naniesienie zapisu przy „-wnioski i środki profilaktyczne”: „Omówić okoliczności i przyczyny wypadku ze wszystkimi pracownikami. Zgodnie z przepisami i zasadami bezpieczeństwa i higieny pracy dotyczących ochrony życia i zdrowia, podczas upałów należy zaopatrzyć pracowników w napoje chłodzące bogate w elektrolity oraz, w przypadku braku klimatyzacji, w urządzenia chłodzące, a także stosunkowo skracać czas pracy”.

XI. Ponadto powódka wniosła o zasądzenie na jej rzecz zwrotu kosztów procesu.

W odpowiedzi na pozew strona pozwana domagała się oddalenia powództwa w całości i zasądzenia na jej rzecz kosztów postępowania. Pozwana przyznała, że powódka jest u niej zatrudniona jako motornicza tramwaju. W dniu 9.08.2015 r. powódka prowadziła tramwaj na linii OL. Pracę rozpoczęła o godz. 14.01. W tym dniu temperatura powietrza wynosiła ok 30 stopni C.. Trasa przejazdu linii była wydłużona z uwagi na remont torowiska na ul. (...). Około godz. 21.00 powódka zaczęła odczuwać osłabienie, które objawiało się drętwieniem kończyn po lewej stronie. Powódka poinformowała o złym samopoczuciu pracownika Centrali Ruchu. Powódka zjechała tramwajem na zajezdnię, skąd została przewieziona do szpitala na ul. (...) we W.. Po przeprowadzeniu badań stwierdzono u powódki zawał mózgu wywołany przez zakrzep tętnic mózgowych. Na leczeniu w szpitalu powódka przebywała 11 dni, po czym przebywała jeszcze przez 41 dni na zwolnieniu lekarskim.

Strona pozwana wskazała, że zdarzenie nie zostało uznane za wypadek przy pracy, albowiem dokumentacja medyczna nie zawiera rozpoznania urazu. Karta medycznych czynności ratunkowych wskazuje na nadeśnienie tętnicze/ból głowy. Z karty informacyjnej leczenia szpitalnego wynika, iż powódka doznała zawału mózgu wywołanego przez zakrzep tętnic mózgowych. Powódka doznała zatem choroby układu krążenia. Nie doznała urazu w rozumieniu ustawy.

Ponadto pozwana wskazała, że powódka, prowadząc prowadząc tramwaj, wykonywała d czynność, którą należy zaliczyć do normalnych zdarzeń pracy. Podczas pracy powódki nie doszło do nagłego zdarzenia wywołanego przyczyną zewnętrzną. Warunki atmosferyczne, warunki pracy, remonty ulic są okolicznościami typowymi dla pracy każdej

osoby zatrudnionej na stanowisku motorniczego. Warunki te nie mogły stanowić przyczyny zewnętrznej w rozumieniu ustawy, powodującej Nadto dolegliwość powódki nie jest urazem. Urazem jest bowiem uszkodzenie tkanek ciała lub narządów człowieka wskutek działania czynnika zewnętrznego.

W piśmie procesowym z dnia 10.07.2017 r. strona pozwana częściowo zmieniła stanowisko w sprawie i w wykonaniu zobowiązania Sądu z dnia 22.06.2017r. do pisemnego wskazania, które ze wskazanych w pozwie przez powódkę stwierdzeń dot. okoliczności zdarzenia, których to wpisania do protokołu powypadkowego powódka się domaga, strona pozwana kwestionuje i w jakim zakresie, a które okoliczności przyznaje, wskazała:

- Nieuzasadnione są stwierdzenia zawarte przez powódkę w pkt 1 pozwu, a dotyczące pkt 4 protokołu powypadkowego nr (...) z dnia 8.09.2015r. Pracodawca w protokole tym określił w przybliżeniu ile wynosiła temperatura powietrza w dniu pracy powódki. Ponadto ustalenie okoliczności wypadku powinno odnosić się do czasu i miejsca wykonywania pracy przez powódkę. Praca wykonywana przez powódkę w dniach poprzedzających wypadek nie ma znaczenia dla ustalenia okoliczności wypadku. Wbrew twierdzeniom powódki, powódka miała możliwość skorzystania zarówno z przerwy w pracy jak i z wody zapewnianej przez pracodawcę. Nie skorzystała jednak z tej możliwości. Powódka mogła ustalić, a nawet powinna była ustalić z dyspozytorem Centrali Ruchu miejsce i czas odpoczynku, nawet jeżeli jeżdżąc objazdem przyjeżdżała spóźniona. Zgodnie bowiem z §26 Instrukcji zakładowej dla motorniczych, w razie zakłóceń punktualności ruchu taboru i braku możliwości zrealizowania zaplanowanej w rozkładzie jazdy przerwy na odpoczynek, motorniczy ustala z dyspozytorem Centrali Ruchu czas i miejsce odpoczynku wynikającego z przepisów zapisanych w ust. 1. Pozwany pracodawca zapewnia pracownikom w czasie upałów wodę dostępną również w każdym punkcie socjalnym (punkt socjalny to miejsce odpoczynku dla kierujących w czasie jazdy), w tym również w punkcie przy placu (...). Pozwany pracodawca w porozumieniu z organizacjami związkowymi zapewnia posiłki profilaktyczne i napoje pracownikom zatrudnionym w warunkach szczególnie uciążliwych zgodnie z treścią Zarządzenia nr (...) z dnia 31.10.2012r. Zgodnie z pkt 6 Zarządzenia napoje chłodzące dostarczane są pracownikom w ciągu całego czasu pracy w ilości zaspakajającej potrzeby pracowników. Powódka na rozprawie w dniu 3.02.2016r. Zeznała, że nie pytała nikogo czy jest woda w punkcie socjalnym przy pi. S. i nie korzystała z tego punktu socjalnego.
- Odnosząc się do stwierdzenia zawartego w pkt 2 pozwu, a dotyczącego pkt 5 protokołu powypadkowego, pozwany przyznaje, że przyczyną wypadku było przegrzanie organizmu na skutek wysokiej temperatury powietrza. Pozwany kwestionuje dalsze stwierdzenia powódki zawarte w tym punkcie pozwu. Pozwany udostępnił bowiem pracownikom wodę w czasie upałów. Pracodawca nie ma obowiązku skracania czasu pracy.
- Odnosząc się do stwierdzenia zawartego w pkt 3 pozwu, a dotyczącego pkt 5 protokołu powypadkowego, pozwany kwestionuje podnoszoną przez pozwaną okoliczność naruszenia przez pracodawcę przepisów prawa pracy, a w szczególności przepisów i zasad bezpieczeństwa i higieny pracy. Wbrew twierdzeniom powódki pracodawca zapewnia wszystkim pracownikom wodę zgodnie z przepisami. Woda, która dostarczana j motorniczym jest wzbogacona o składniki mineralne.
- Odnosząc się do stwierdzenia zawartego w pkt 4 pozwu, a dotyczącego pkt 5 protokołu powypadkowego, pozwany przyznaje, że nie stwierdzono, że wyłączną przyczyną wypadku było naruszenie przez poszkodowanego pracownika przepisów, dotyczących ochrony zdrowia, spowodowane przez niego umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa.
- Odnosząc się do stwierdzenia zawartego w pkt 5 pozwu, a dotyczącego pkt 5 protokołu powypadkowego, pozwany przyznaje, że nie stwierdzono stanu nietrzeźwości albo użycia przez poszkodowanego pracownika środków odurzających lub substancji psychotropowych.
- Odnosząc się do stwierdzenia zawartego w pkt 6 pozwu, a dotyczącego pkt 6 protokołu powypadkowego, pozwany przyznaje, że skutkiem wypadku był niedokrwienny udar mózgu z reemisją objawów ubytkowych lewostronnych.

- Odnosząc się do stwierdzenia zawartego w pkt 7 pozwu, a dotyczącego pkt 7 protokołu powypadkowego, pozwany przyznaje, że wypadek był wypadkiem przy pracy.
- Odnosząc się do stwierdzenia zawartego w pkt 8 pozwu, a dotyczącego pkt 7 protokołu powypadkowego, pozwany przyznaje, że zdarzenie, któremu uległa A. W. (1) zdarzeniem nagłym, spowodowanym przyczyną zewnętrzną, powodującym uraz i w związku z pracą, spełnia zatem warunki wynikające z ustawy z dnia 30.10.2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych.
- Odnosząc się do stwierdzenia zawartego w pkt 9 pozwu, a dotyczącego pkt 8 protokołu powypadkowego, pozwany przyznaje rodzaj wypadku: indywidualny oraz powodujący czasową niezdolność do pracy.
- Odnosząc się do stwierdzenia zawartego w pkt 10 pozwu, a dotyczącego pkt 9 protokołu powypadkowego, pozwany zgadza się, aby wpisać jako wnioski i środki profilaktyczne „omówić okoliczności i przyczyny wypadku ze wszystkimi pracownikami”. Pozwany kwestionuje dalsze stwierdzenia zawarte w tym punkcie pozwu, bowiem pracodawca nie ma obowiązku zaopatrywania pracowników w napoje chłodzące bogate w elektrolity, jak i nie ma obowiązku, w przypadku braku klimatyzacji w urządzeniu chłodzące Pracodawca nie ma również obowiązku skracać czasu pracy.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

Powódka A. W. (1) jest zatrudniona przez stronę pozwaną (...) sp. z o.o. we W. jako motornicza tramwaju.

Okoliczność bezsporna

W dniu 9.08.2015 r. powódka prowadziła tramwaj na linii OL. Pracę rozpoczęła o godz. 14.01. W tym dniu temperatura powietrza wynosiła ok 30 stopni C.. Trasa przejazdu linii była wydłużona z uwagi na remont torowiska na ul. (...). Około godz. 21.00 powódka zaczęła odczuwać osłabienie, które objawiało się drętwieniem kończyn po lewej stronie. Powódka poinformowała o złym samopoczuciu pracownika Centrali Ruchu. Powódka zjechała tramwajem na zajezdnię, skąd została przewieziona do szpitala na ul. (...) we W.. Po przeprowadzeniu badań stwierdzono u powódki zawał mózgu wywołany przez zakrzep tętnic mózgowych. Na leczeniu w szpitalu powódka przebywała 11 dni, po czym przebywała jeszcze przez 41 dni na zwolnieniu lekarskim.

W wyniku zdarzenia powódka doznała niedokrwiennego udaru mózgu z remisją objawów ubytkowych lewostronnych.

Dowód: bezsporne, a nadto:

Karta informacyjna z dnia 20.08.2015 r. k 7-9

Zaświadczenie lekarskie nr (...) k. 10

Oświadczenie z dnia 21.08.2015 r.; k. 11

Protokół nr (...) z wyjaśnień poszkodowanego w wypadku przy pracy k. 38

Karta medyczna k. 39

Karta drogowa tramwaju komunikacji miejskiej nr 020/09/08/2015 k. 42

Grafik powódki za okres od 1.08.2015r. do 31.08.2015r. k. 43

Raport pracy dyspozytora z 9.08.2015r. k. 44

Zeznania świadka M. G. k. 75v, 181-184

Zeznania świadka K. S. k. 75v-76, 184-186

Wyjaśnienia powódki k. 76, 186v-191

Strona pozwana zapewnia pracownikom wodę – od maja każdy pracownik może pobrać zgrzewkę wody (6 butelek 1,5 litrowych) raz na tydzień, a ponadto w okresie upałów może korzystać z wody dostępnej w punktach socjalnych, które znajdują się na terenie miasta, w tym prawie na każdej pętli. Jeden z punktów socjalnych jest na placu (...). Zapas wody w punktach socjalnych jest uzupełniany, gdy jej zabraknie.

Dowód:

- Zeznania świadka M. G. k. 75v, 181-184

- Przesłuchanie pozwanego k. 226-227

Prawdopodobieństwo dokonania się udaru u powódki w wyniku gwałtownej zwyżki wartości ciśnienia jest małe.

opinia biegłego kardiologa k. 79-80

Nie można wykluczyć, że przyczyną zewnętrzną mogącą przyczynić się do wystąpienia u powódki udaru mózgu niedokrwiennego była panująca wysoka temperatura i utrudniony dostęp do chłodnej wody. Tak wysokie temperatury oraz złe nawodnienie organizmu mogło przyczynić się do zwiększenia lepkości krwi i zwiększenia możliwości zakrzepów, co mogło skutkować wystąpieniem udaru mózgu niedokrwiennego - mimo młodego wieku powódki. Powódka przez pewien czas była leczona hormonalnie z powodu endometriozy. Z tego powodu w lutym 2015r. Była operowana i od tego czasu nie brała już środków hormonalnych. Tężyżka nie ma żadnego związku z ewentualnym wystąpieniem udaru niedokrwiennego mózgu.

Dowód:

- opinia biegłej neurolog k. 109-110, k. 147-148, 197-198

Zawał mózgu wywołany przez zakrzep tętnic mózgowych był spowodowany u motorniczej tramwaju - osoby z nadciśnieniem tętniczym, stanowiącym współprzyczynę wewnętrzną - współprzyczyną zewnętrzną, przy czym współprzyczyna zewnętrzna była przyczyną sprawczą. Współprzyczyna zewnętrzna to wysoka temperatura powietrza, jaka w dniu 08.08.2015 r. była stwierdzana we W., utrudniony dostęp do chłodnej wody konieczny z uwagi na specyfikę pracy motorniczego, co powodowało zaburzenia w gospodarce elektrolitowej i praca w nieklimatyzowanym tramwaju. Zdarzenie miało charakter nagły i pozostawało w ewidentnym związku z pracą. T. i leczona endometrioza nie stanowiły współprzyczyny wewnętrznej.

Dowód:

- opinia biegłego lekarza medycyny pracy k. 127-132, k. 171-173

W protokole powypadkowym zespół powypadkowy pozwanego nie uznał zdarzenia za wypadek przy pracy. W protokole wskazano m.in., że A. W. (1) zatrudniona jest w Zakładzie (...) przy ulicy (...) na stanowisku motorniczego. Posiada aktualne badania lekarskie, szkolenie w zakresie bhp oraz dokumenty uprawniające do prowadzenia pojazdów. W dniu 09.08.2015 r. składem tramwajowym o nr inw. (...) - (...) typu 105 Na, obsługiwała linię OL relacji „Dworzec N. – Dworzec Główny PKP”. Pracę rozpoczęła o godzinie 14.01, odbiorem zmiany przy ul. (...). W tym dniu temperatura powietrza wynosiła ok. 30°C. Trasa przejazdu linii OL, była wydłużona z powodu remontu torowiska na ul. (...). Jak wynika z wyjaśnień motorniczej, z tego powodu nie miała czasu na pełne wykorzystanie zaplanowanych przerw w pracy. Około godziny 21.00 zaczęła odczuwać osłabienie. Objawiało się ono drętwieniem kończyn po lewej stronie. Skontaktowała się z dyspozytorem Centrali (...). Poinformowała go o złym samopoczuciu. Wydano jej dyspozycję zjazdu do zajezdni. Na teren obiektu wezwano karetkę pogotowia. Po dojechaniu na miejsce

p. W. udzielono pierwszej pomocy. Dokończyła formalności związane ze zdawaniem tramwaju. Następnie karetką została przewieziona do szpitala przy ul. (...). Na miejscu na podstawie przeprowadzonych badań stwierdzono zawał mózgu wywołany przez zakrzep tętnic mózgowych. Na leczeniu szpitalnym przebywała przez 11 dni. Wystawiono jej zwolnienie lekarskie na okres 41 dni niezdolności do pracy.

Ponadto w protokole stwierdzono, że rozpoznanie nie spełnia definicji urazu, należy bowiem do chorób układu krążenia.

Dowód:

- Protokół k. 36-37

Powódka nie podpisała się pod wydanym przez pozwanego protokołem (...) nr (...) oraz w dniu 16.09.2015 r. wniosła zastrzeżenia do w/w protokołu. Pismem z dnia 18.09.2015 r. pozwany podtrzymał swoje stanowisko dotyczące ustalenia okoliczności i przyczyn wypadku przy pracy.

Dowód:

- Zastrzeżenia do protokołu (...) nr (...) k. 13-14
- Pismo pozwanego z dnia 18.09.2015 r. k. 15

Średnie miesięczne wynagrodzenie powódki liczone jak ekwiwalent za urlop wypoczynkowy wynosiło 4.891,39 zł brutto.

Dowód:

- zaświadczenie k. 35

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na częściowe uwzględnienie.

Ustalając stan faktyczny niniejszej sprawy Sąd Rejonowy oparł się na niezakwestionowanych przez żadną ze stron dowodach z dokumentów oraz zeznaniach świadków, a także wyjaśnieniach powódki, które jako wzajemnie się uzupełniające i logiczne Sąd uznał za wiarygodne.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że - jak przyjął Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 21 września 2004 r. II UZP 8/2004, OSNP 2005/5/68, „organ rentowy rozpoznający wniosek o świadczenia z tytułu wypadku przy pracy nie jest związany prawomocnym wyrokiem wydanym w sprawie z powództwa pracownika przeciwko pracodawcy o ustalenie lub zmianę protokołu powypadkowego w zakresie uznania zdarzenia za wypadek przy pracy (art. 365 § 1 k.p.c.); wyrok taki nie ma powagi rzeczy osądzonej w sprawie toczącej się na skutek odwołania od decyzji organu rentowego (art. 366 k.p.c.)” Uznać zatem należy, że powagi rzeczy osądzonej nie ma tym bardziej wyrok w przedmiocie sprostowania okoliczności wypadku wskazanych w protokole, w treści którego wskazano, że wypadek jest wypadkiem przy pracy. Jednocześnie jednak z orzecznictwa wynika, że powództwo o ustalenie lub sprostowanie treści protokołu powypadkowego jest dopuszczalne na podstawie art. 189 k.p.c. (tak postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 stycznia 1998 r., II UKN 471/1997, OSNP 1999, nr 2, poz. 75).

W ocenie Sądu Rejonowego powódka posiadała interes prawny w żądaniu sprostowania zapisów protokołu powypadkowego. Obowiązek sporządzenia protokołu powypadkowego wynika z postanowień § 9 rozporządzenia z dnia 1 lipca 2009 r. w sprawie ustalania okoliczności i przyczyn wypadków przy pracy (Dz. U. Nr 105, poz. 870) – dalej r.u.o.p.w. Protokół powypadkowy jest dokumentem, na podstawie którego pracownik poszkodowany w wypadku przy pracy lub jego rodzina może ubiegać się o świadczenia odszkodowawcze. Powinien on także zawierać wnioski i środki profilaktyczne, zobowiązujące pracodawcę do podjęcia działań zapobiegających wystąpieniu podobnych wypadków

w przyszłości. Po ustaleniu okoliczności i przyczyn wypadku zespół powypadkowy sporządza protokół ustalenia okoliczności i przyczyn wypadku, zwany „protokołem powypadkowym” według wzoru określonego przez Ministra Gospodarki i Pracy z 16.09.2004 r. w Rozporządzeniu w sprawie wzoru protokołu ustalenia okoliczności i przyczyn wypadku przy pracy, wydanego na podstawie art. 237 § 2 k.p. W świetle znaczenia treści protokołu powypadkowego dla ewentualnych roszczeń odszkodowawczych (zarówno na podstawie przepisów z zakresu ubezpieczeń społecznych - Ustawa z 30.10.2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych - jak i ewentualnie od pracodawcy), poszkodowana miała w ocenie Sądu Rejonowego interes prawny w otrzymaniu protokołu realizującego w pełni wymogi w/w Rozporządzenia.

Poszkodowana domagała się szerokiego uzupełnienia punktów 4-9 protokołu powypadkowego dotyczącego wypadku, któremu uległa w dniu 08.09.2015 r.

Punkt 4 protokołu dotyczy okoliczności i przyczyny wypadku. W doktrynie (por. Jerzy Wroński – Sprostowanie protokołu powypadkowego) wskazuje się, że punkcie tym powinno być uwzględnione w szczególności:

- jakie czynności wykonywał poszkodowany i czy należały one do jego obowiązków;
- jakie maszyny (urządzenia) obsługiwał, przy jakich substancjach lub czynnikach pracował;
- stan techniczny maszyn (urządzeń) i ich wpływ na zaistnienie wypadku;
- obowiązek używania środków ochrony indywidualnej oraz innych zabezpieczeń;
- czy zabezpieczenia były właściwie dobrane i sprawne;
- czy były przestrzegane przepisy i zasady bhp;
- czy poszkodowany posiadał odpowiednie kwalifikacje do wykonywania pracy;
- czy poszkodowany odbył wymagane prawem szkolenia oraz czy był zapoznany z ryzykiem zawodowym związanym z wykonywaną pracą;
- czy poszkodowany poddał się badaniom lekarskim;
- czy poszkodowany był zapoznany z instrukcjami bhp oraz instrukcjami obsługi maszyny (urządzenia);
- czy był właściwy nadzór nad procesem pracy na danym stanowisku.

Opis wypadku nie może być treścią zeznania poszkodowanego. Zapis przebiegu wydarzeń ma być formułowany przez zespół powypadkowy, poczynając od momentu rozpoczęcia pracy w danym dniu przez poszkodowanego, z dokładnością możliwą do ustalenia. Opis ten, powinien zakończyć się na czynnościach związanych z udzieleniem poszkodowanemu pomocy lekarskiej (szpitalnej).

Punkt 5 protokołu powinien zawierać:

- 1) określenie przyczyn wypadku przy pracy. Najczęściej stosowaną metodą badania przyczyn wypadków jest systematyka (...), czyli przyczyny o charakterze: technicznym, organizacyjnym i ludzkim. W tym punkcie należy odnieść się do każdego elementu tej systematyki, uwzględniając przyczynę bezpośrednią i przyczyny pośrednie. Precyzyjne określenie przyczyn wypadku jest bardzo istotnym elementem sporządzania protokołu gdyż dają one bazę wyjściową do określenia poleceń powypadkowych;
- 2) w punkcie tym należy wskazać naruszone przez pracodawcę przepisy prawa pracy oraz przepisy i zasady bezpieczeństwa i higieny pracy -przepisy Działu X k.p. i przepisy wykonawcze do k.p., a także inne przepisy dotyczące

bezpieczeństwa pracy. W punkcie tym należy uwzględnić również zasady bhp. Do ich wdrażania i przestrzegania zobowiązują pracodawcę przepisy Kodeksu pracy;

3) w punkcie tym zespół powypadkowy stwierdza (lub nie stwierdza), że wyłączną przyczyną wypadku było udowodnione naruszenie przez poszkodowanego przepisów dotyczących ochrony życia i zdrowia, spowodowane przez niego umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa. Zapisy te, mają związek z art. 21 z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych i w przypadku ich stwierdzenia wykluczają prawo poszkodowanego do świadczeń odszkodowawczych. Stwierdzając powyższe należy uzasadnić i wskazać dowody stanowiące podstawę takiego stwierdzenia.

Punkt 6 protokołu to skutki wypadku (uraz). Należy je opisać w miarę dokładnie korzystając z dokumentacji medycznej dostarczonej przez poszkodowanego lub pozyskanej ze szpitala.

Punkt 7 protokołu dotyczy stwierdzenia, czy wypadek jest wypadkiem przy pracy, wypadkiem zrównanym z wypadkiem przy pracy, poprzez zakreślenie odpowiedniego pola z wyrazami „JEST” lub „NIE JEST”. Jest to kwalifikacja prawna wypadku. Podając ją należy stwierdzić, czy opisany wypadek jest wypadkiem przy pracy (zrównanym) w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 2 u.w.c.z.

Punkt 8 dotyczy kwalifikowania wypadku jako indywidualny, zbiorowy, śmiertelny, ciężki lub powodujący czasową niezdolność do pracy.

Punkt 9 dotyczy zaleceń i środków profilaktycznych.

Podkreślenia wymaga, że stanowisko strony pozwanej uległo w toku postępowania zmianie, albowiem w piśmie z dnia 10.07.2017 r. przyznała ona zasadność części roszczeń powódki, w szczególności zaś uznała zdarzenie za wypadek przy pracy.

Po dokonaniu analizy materiału dowodowego Sąd Rejonowy nakazał stronie pozwanej sprostowanie punktu 7 protokołu, przez wskazanie, że wypadek, któremu uległa powódka, jest wypadkiem przy pracy oraz wskazanie jako uzasadnienia, że zdarzenie, któremu uległa A. W. (1), było zdarzeniem nagłym, spowodowanym przyczyną zewnętrzną, powodującym uraz i w związku z pracą, spełnia zatem warunki wynikające z ustawy z dnia 30.10.2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych. Okoliczność ta należała w końcowej fazie postępowania do bezspornych, wynikała także z opinii biegłych. W chwili zdarzenia powódka znajdowała się w pracy, wykonywała swoje zwykłe obowiązki zawodowe. Do urazu, którego zaistnienie potwierdzili biegli sędziwi, doszło nagle, z powodu przegrzania organizmu, co miało związek z warunkami pracy. Jak wynika z opinii biegłego, zewnętrzną przyczyną wypadku była przyczyną sprawczą.

Sąd nakazał również sprostowanie punktu 8 protokołu przez wskazanie rodzaju wypadku: indywidualny oraz powodujący czasową niezdolność do pracy. Okoliczności te były bezsporne. Powódka była jedyną osobą, jaka ucierpiała w wypadku, i na skutek zdarzenia była czasowo niezdolna do pracy.

Sąd Rejonowy nakazał ponadto sprostowanie punktu 5 protokołu powypadkowego przez usunięcie z niego słów „nie jest wypadkiem przy pracy”, zgodnie z ustaleniem biegłych i ostatecznym stanowiskiem obu stron zdarzenie należało bowiem zakwalifikować jako wypadek przy pracy. Sąd uwzględnił również wniosek wpisania jako przyczyny wypadku: „przegrzanie organizmu na skutek wysokiej temperatury powietrza”, jako bezspornej, a nadto wynikającej z niezakwestionowanych opinii biegłych. Sąd również nakazał sprostowanie protokołu przez wskazanie, że nie stwierdzono, by wyłączną przyczyną wypadku było naruszenie przez poszkodowanego pracownika przepisów, dotyczących ochrony zdrowia, spowodowane przez niego umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa i nie stwierdzono stanu nietrzeźwości albo użycia przez poszkodowanego pracownika środków odurzających lub substancji psychotropowych. Okoliczności te również należały do bezspornych – powódka nie naruszyła żadnych przepisów prawa, w tym dotyczących ochrony zdrowia, w szczególności zaś nie znajdowała się w stanie nietrzeźwości lub po użyciu środków odurzających ani substancji psychotropowych.

Sąd nakazał zgodnie z wynikami postępowania dowodowego sprostowanie punktu 6 protokołu przez wskazanie, że skutkiem wypadku był niedokrwienny udar mózgu z reemisją objawów ubytkowych lewostronnych.

Jako środki profilaktyczne Sąd Rejonowy nakazał wpisać w punkcie 9 protokołu zalecenie, by omówić okoliczności i przyczyny wypadku ze wszystkimi pracownikami.

W pozostałej części powództwo o sprostowanie protokołu w zakresie żądanym przez powódkę podlegało oddaleniu. Należy bowiem podkreślić, że choć protokół powypadkowy powinien być sporządzony z dokładnością możliwą do ustalenia, to ma on zawierać jedynie okoliczności istotne, mające rzeczywiste znaczenie dla ustalenia przebiegu, przyczyn i skutków wypadku, nie zaś wszystkie możliwe do ustalenia fakty, a ponadto tylko okoliczności, które mogły zostać ustalone przez zespół powypadkowy (nie zaś mające miejsce później). Żądanie sprostowania wysunięte przez powódkę, cechowała nadmierna zdaniem Sądu Rejonowego szczegółowość. Okoliczności wskazywane przez powódkę, których dopisania do protokołu się domagała, były zdaniem Sądu w zakresie nieobjętym wskazanym wyżej orzeczeniem o sprostowaniu, nieistotne dla ustalenia przyczyn i okoliczności wypadku przy pracy. Powódka nie posiada interesu prawnego w żądaniu uzupełnienia protokołu zapisami nadmiernie szczegółowymi, nawet jeśli okoliczności, których dopisania się domagała, były zgodne z prawdą. Wobec precyzyjnego ustalenia w protokole miejsca, przyczyn, okoliczności i skutków wypadku, nie mają żadnego istotnego znaczenia okoliczności jaka była maksymalna odnotowana temperatura powietrza we W., okoliczności dotyczące przebiegu pracy powódki w poprzednich dniach (przyczyną wypadku było przegrzanie organizmu, nie zaś przemęczenie), a także okoliczności dotyczące postępowania pracodawcy wobec innych pracowników w czasie upałów. Okoliczność, że powódka nie miała nieograniczonego dostępu do wody pitnej również nie podlegała wpisaniu do protokołu, jest bowiem oczywiste, że motorniczy tramwaju, przebywający w pojeździe, nie ma bieżącego nieograniczonego dostępu do wody pitnej, podobnie zresztą jak wszyscy inni pracownicy. Pracodawca zapewnił bezspornie powódce dostęp do wody przez przekazanie zgrzewki wody raz na tydzień i uruchomienie punktów socjalnych. Wobec panujących wysokich temperatur, powódka winna była szczególnie starannie zabezpieczyć sobie zapas wody w kabinie (korzystając z zasobów pracodawcy), miała bowiem świadomość, że z uwagi na specyfikę pracy nie w każdym momencie dnia będzie mogła uzupełnić zapas wody w punkcie socjalnym. Sąd nie uwzględnił również żądania sprostowania protokołu przez wpisanie informacji o braku wiatraczka w kabinie pojazdu, na pracodawcy nie spoczywał bowiem obowiązek zapewnienia go.

Sąd nie uwzględnił również żądania sprostowania protokołu przez wpisanie, że do przyczyn wypadku należał „brak zaopatrzenia w wodę i urządzenie chłodzące, brak skróconego czasu pracy i stres spowodowany remontami dróg”. Biegły wskazał, że przyczyną wypadku było przegrzanie organizmu, nie zaś inne okoliczności. Pracodawca zapewnił pracownikom wodę, nie był zobowiązany do skrócenie ich czasu pracy.

Żądanie sprostowania protokołu zawarte w pkt 3 pozwu było nieuzasadnione, strona pozwana wykazała bowiem, że nie naruszyła zacytowanych przepisów, zapewniła bowiem powódce chłodną wodę mineralną.

Roszczenie o wpisanie do protokołu powypadkowego, że wypadek powódki należy do ciężkich, nie było objęte pozwem, jednakże jeden z biegłych wyraził taki pogląd w swojej opinii, wykraczając poza tezę dowodową sądu. Wobec braku roszczenia w tym zakresie strona pozwana nie była zobowiązana zgłaszać w tym przedmiocie zarzutów. Powództwo nie zostało w tym zakresie rozszerzone ustnie ani na piśmie, okoliczność ta nie była przedmiotem sporu sądowego między stronami. Pomimo zatem, że pełnomocnik powódki wskazał na ostatniej rozprawie, że strony mają inne stanowiska co do tego, czy był to wypadek ciężki, czy nie, protokół nie podlegał sprostowaniu o tę informację.

Sąd oddalił także żądanie sprostowania protokołu w punkcie 9 przez nakazanie pracodawcy zaopatrywania pracowników w wodę – wobec ustalenia, że to czyni – oraz w napoje bogate w elektrolity, urządzenia chłodzące i nakazanie skracania czasu pracy – wobec nieistnienia podstawy prawnej do nałożenia takiego obowiązku na pracodawcę.

Należy podkreślić, że istotne okoliczności dotyczące przyczyn, przebiegu i skutków wypadku, nieobjęte protokołem powypadkowym z uwagi na ich zbędność w protokole, nadmierną szczegółowość lub późniejsze ujawnienie potwierdzenie lub powstanie, mogą być podnoszone przez powódkę w ewentualnych przyszłych postępowaniach, jeśli będą miały istotne znaczenie dla jej uprawnień. Treść protokołu powypadkowego nie jest wyłącznym dowodem w innych postępowaniach, ustalenia dotyczące wypadku zawarte w protokole mogą być, w razie takiej potrzeby, uzupełniane a nawet modyfikowane.

Z uwagi na powyższe, Sąd Rejonowy w punkcie II wyroku oddalił powództwo w zakresie nieobjętym rozstrzygnięciem o sprostowaniu zawartym w punkcie I.

Pomimo, że powództwo zostało uwzględnione jedynie w części, Sąd w punkcie III wyroku na podstawie art. 100 k.p.c. w całości obciążył kosztami zastępstwa procesowego powódki stronę pozwaną. Sąd miał na uwadze, że w kwestii najistotniejszej, a zatem ustalenia, czy zdarzenie było, czy też nie było wypadkiem w pracy, żądanie powódki okazało się uzasadnione, a zasądzając na rzecz powódki całość, nie zaś część kosztów zastępstwa, Sąd wziął także pod uwagę niską wysokość stawki z tytułu kosztów zastępstwa procesowego (60 zł).

Z tych samych przyczyn, na podstawie art. 100 k.p.c. w zw. z art. 113 u.k.s.c., poniesionymi tymczasowo przez Skarb Państwa kosztami sądowymi (kosztami opinii biegłych) Sąd w punkcie IV wyroku obciążył stronę pozwaną w 3/4, mając na uwadze, że w większej części (co do najistotniejszych zmian w protokole powypadkowym) przegrała ona niniejsze postępowanie.

Pozostałymi kosztami sądowymi Sąd obciążył w punkcie V Skarb Państwa, uznając, że nie było podstaw do obciążania nimi ani powódki, jako pracownika ponoszącego koszty tego rodzaju tylko w sytuacjach szczególnie uzasadnionych, ani strony pozwanej, która niniejsze postępowanie w części (oszacowanej przez Sąd na 1/4) wygrała.

Z uwagi na powyższe, orzeczono jak w sentencji.